

Omavalitsusliitude läbirääkimised valitsusega

Üleriigilised omavalitsuste liidud peavad alates 1994. aastast Vabariigi Valitsusega läbirääkimisi, mille põhieesmärgiks on läbi riigieelarve oma liikmete – kohalike omavalitsuste (KOV) eelarvete ja tulubaasi kujundamine ning muud omavalitsustega seotud küsimused. Omavalitsusliitude poolt on läbirääkimiste pidamiseks moodustatud ühisorgan – Eesti Omavalitsusliitude Koostöökogu (KTK) ja Vabariigi Valitsuse poolt on määratud valitsuse esindajaks ministeeriumidevaheline komisjon, mida juhib regionaalminister.

Läbirääkimised toimuvad üldkogu istungina. Eeltöö tehakse ära seitsmes töörühmas ja alatöörühmades, mille tulemused võetakse kokku Koostöökogus. Igal aastal lepatakse kokku läbirääkimiste ajagraafik, mille käigus kirjutatakse alla kas 1 või 2 vaheprotokoll ja lõpp-protokoll. Läbirääkimiste lõpp-protokoll või fikseeritud lahkelid antakse üle Vabariigi Valitsusele esitamiseks Riigikogule koos järgneva aasta riigieelarve seaduse eelnõuga.

Senistel läbirääkimistel aastatel 2001–2004 on KOV üksikisiku tulumaksu osa tõusnud 1,4 korda 3,9 miljardilt 5,5 miljardini ja tõuseb 2005. aastal prognoosivalt 6 miljardi kroonini. Tasandusfondi osatähtsuse kasv tulubaasis on olnud samal perioodil vahemikus 0,95–1,1 miljardit krooni. Valitsuste vahetumise tulemusena on aastatel 2001–2005 eraldised ja sihtfinantseerimine KOVle riigieelarvest olnud mitmepalgeline. Riigieelarve eraldised on kasvanud aastatel 2001–2005 ligi 2,1 korda 1,6 miljardilt 3,3 miljardit kroonini ja seda koolieelsete lasteasutuste ja kultuuritöötajate palkade ühtlustamiseks, hariduskuludeks, toimetuleku-, koolilõuna-, väikesaarte- ja hooldajatoetusteks ning investeeringutoetusteks.

Omavalitsusliitude Koostöökogu ja valitsuse delegatsioon kirjutasid käesolevaks aastaks lõpp-protokoll alla eelmise aasta 15. septembril. Järgmise perioodi rahastamise küsimustes jõuti 15. märtsil 2005 vaheprotokoll allakirjutamiseni ning lõpp-protokoll allakirjutamine on esialgselt planeeritud 12. maiks 2005.

Omavalitsusliitude taotlused 2006–2009

Omavalitsusliidud taotlevad KOV tulubaasi kasvu ja vastavate meetmete lülitamist riigi eelarvestrateegiasse (RES) aastateks 2006–2009 eesmärgiga viia KOV tulubaas vastavusse nendele pandud kohustustega. Juhul kui funktsioonide jaotus riigi ja KOV vahel ei muutu, on taotlus järgida põhimõtet, et KOV tulubaasi (tulumaksu ja tasandusfondi) osakaal SKT suhtes kasvaks stabiilselt. Läbirääkimiste käigus taotlema KOVle lisandunud kohustuste täitmiseks 2006. aastal omavalitsuste eelarvetesse laekuva üksikisiku tulumaksu osa kasvuks vähemalt 0,4 protsendipunkti (tõus vähemalt 12,1%ni). Jätkame läbirääkimisi tasandusfondi arvestusmetoodika ja jaotusvalemi täpsustamiseks ning palkade ühtlustamiseks, suurendades KOV tulumaksu osa ning tasandusfondi kogusummat. Eraldi tuleb riigi eelarvestrateegias näha ette vahendid omavalitsuste eelarvetest tööta saava pedagoogilise personali ning kultuuri- ja sporditöötajate palkade ühtlustamiseks. Hariduskulude maht peab tagama piirkondlikult oluliste väikekoolide rahastamise, erivajadustega laste tugisüsteemide arengu, koolikorralduslike muudatustega kaasnevate kulude katmise ja pedagoogide täiendkoolituse rahastamist. Lisaks tuleb näha ette vahendid õpilase pearaha koosseisu koolivõrgu investeeringukulude katteks.

Toimetulekutoetusteks planeeritavad vahendid peavad tagama kohalike omavalitsuste poolt abivajavatele isikutele toetuse maksmise ja katma teenuste osutamise kulud. Puetega inimestele hoolduse korraldamiseks ettenähtud rahaline ressurss peab kindlustama sotsiaalteenuste mahu kasvu ja teenuse kättesaadavuse jätkumise. Samuti tuleb KOV tulubaasi täiendusena ette näha vahendid kohaliku infrastruktuuri põhivara kulumi korvamiseks ja investeeringuvajaduste katmiseks, sealhulgas Euroopa Liidu struktuurivahendite rakendamise omsaaluse katmiseks vajalikud vahendid. Kohalike maanteede ja tänavate investeeringute kindlustamiseks tuleb tagada omavalitsustele aastatel 2006 – 15%; 2007 – 20%, 2008 – 25% ja alates 2009 – 30% teehoiuks laekuvatest kütuseaktsiis vahenditest.

Vaheprotokoll täistekst on kättesaadav www.emovl.ee/läbirääkimised.

EMOL korraldab igas kvartalis teabepäevi Paide Kultuurikeskuses, et püüda leida lahendusi probleemidele üheskoos spetsialistide ja ministeeriumide ametnikega. Järgmine Teabepäev toimub sotsiaalhoolekande teemal 22. aprillil 2005.

Järgnevates lehenumbrites lähemalt sotsiaalhoolekandest nii täiskasvanute kui lastega seoses.

UNO SILBERG,
EMOLi büroo direktor
www.emovl.ee

Minna Nõo Baari või mitte?

“No ema, sinul sinna küll asja ei ole!” naersid minu lapsed (18- ja 20-aastane) mind laginal välja. “Ei tea, miks?” olin solvunud. “Ei noh, seal on tegelikult täitsa tore, aga sinusugused seal küll ei käi,” olid nad heatahlikud. Minu noored ise on üpris sageli baari sisse põiganud. Nad on seda kohta soojalt oma sõpradele soovitanud. Olen kuulnudki, et baari populaarsus on jõudnud ka Tartu, Elva, Rannu- ja maile jne. Teisalt on aga tõusnud vallamaja rahva nurinat, et pidulised on baaripidajatel sageli üle pea kasvanud. Nad laamendavad ja lõhuvad ruume ja inventari ning häirivad öörahu.

Õhtusesse baarimõllu ma veel kindlasti jõuan, esialgu aga võtsin jutuotsa üles baaripidajatest abielupaari Andres Lombi ja Riina Jõgiaga.

Andres Lomp on tema enda sõnade järgi eluaegne kõrtsimees (kõrtsmik). Ta on selleks noorpõlves lausa õppinud. Naeruga pooleks lisas ta, et tema teenindusala on olnud pärist parunini. 1969. aastal alustas ta restoranis “Kauanas”, kus 10 aastat töötas kelderina. 1979–1983 oli Viljandi restoranis “Vikerkaar” brigadir-kelner. Edasi järgnes administraatoritöö Tartus “Püssirohukeldris” aastatel 1983–1994. 1994–1997 oli ta Tartus öökliubi “Atlantis” direktor. 1997. aastast tegeles ta ettevõtlusega restoranis “Tarvas”. Tõdeme koos Andres Lombiga, et ta on suutnud üpris pikka aega meelelahutusarist vastu pidada. Ju on see olnud mingi omamoodi kutsumus või meeldivus, mis meest on aastaid hoidnud sellise kõrtsimaailma ligi.

2002. aasta suvel läbis ta Nõo baari avamise konkursi ja sai vallavalitsuselt tegutemisloa. Enne seda tegutses Nõo baar vast 16 aastat, täpselt Andres Lomp ei tea. Kõigepealt oli baarile vaja anda n.ö kaubanduslik välimus. Kui palju isiklikku tööaeva, nuputamist, rahade organiseerimist jms tuli ette võtta, seda teab ainult baari peremees. 18. oktoobril 2002 oli baari avapidu.

Baar on Nõos avatud reedel ja laupäeval kell 22–04. Varem pidi ostma ka pileti, aga praegu see kord enam ei kehti. Siiski peavad kliendid, kes baarist midagi ei telli, lunastama tantsupileti.

Teeme koos pererahvaga ruumides ringkäigu. Eessaal on kaheaastanguline. Võõdilised sinised portega tapetid mõjuvad efektselt. Kreemikad siidkardinad lisavad pehmust. Baarile on avar ja hubas valgusvoos. Laudade tahha mahub 50–60 inimest. Kõrvalruum on kaminasaal, kus reedel-laupäeval läidetakse elus tuli. Siin saab istet võtta 18–20 inimest. Ja kolmas suur ruum on piljardituba kolme piljardilauaga. Silman veel

televiisorit, noolemänguaparaati.

Joogikaardil on esindatud kõik tähtsamad alkoholiigid. Pii-savalt on saadaval karastusjooke. Kohvisõpradele pakutakse espressokohvi. Näksida saab vahvleid, okolaadi, pähkleid.

Teenindajaid on ainult kaks, Andres Lomp ise koos abikaasa Riinaga. Oma kaasa kohta ütleb ta tunnustavalt, et Riina esineb sageli psühholoogi rollis ning aitab kriisisituatsioone edukalt lahendada. Riina ise kinnitab, et probleemsete klientidega on vaja lihtsalt sõbralikult ja arusaadavas keeles rääkida ja vastaspool on siis alati kuuletunud.

Muusika tuleb diskopuldrist. Tublideks diskoriteks on olnud Raiko-, Kalevi-, Helari- ja Vaikonimelised noormehed. Algusaastal prooviti koostööd teha ka poplauljatega, aga see ei osutunud taskukohaseks. Saan kuulata ka “Baari”-Paavo laulu, mida Andres Lomp kinnituse kohaselt ühel reedel telliti lausa 12 korda. Andres Lomp ja Riina Jõgi selgitavadki, et kliendid saavad tellida diskoriteks oma lemmiklugusid. Ja väide, et baari külastavad ainult noored, ei ole päris õige. Ikka on ka keskealisi sattunud õhtut veetma ja kui siis on tellitud valsi- vms lugusid, on tantsupõrandal olnud nii vanad kui noored.

Tore oli Andres Lombi ja Riina Jõgi suust kuulda, et nad peavad oma püsiklientuuri kui “oma perekust”, keda nad külalislahke perehavana on harjunud nägema igal nädalavahetusel. Nad on rõõmsad ja tänuilukud sagedaste kiidusõnadega eest miljöö, küünlavalguse, hea teenindamise ja hea muusikavaliku aadressil. Baaripidajad tõdevad, et tegelikult ongi paljude noorte baarikülastajate käitumiskultuur märgatavalt paranenud. Vastastikuse meeldiva koostöö huvides on alati teretunud toredad ideed ja soovid, kuidas baari-elu elavdada ja rohkem tasemele viia.

“Teil on siin tore ja armas olla!” avaldan baariomanikele tunnustust. Andres Lomp tänab, aga nüüd kuulen ka baarielu varju-kuhgedest. Baaripidaja avaldab, et tegelikult on tema töö olnud küllaltki närvesööv. “No on ikka lugu küll, kui pead kaine peaga teiste hulluks minemist pealt vaatama!” on ta tutjut. Ta peab ennast n.ö vana kõrtsikultuuri inimeseks ja võrdleb tollaseid ja praeguseid noori. Ta tõdeb, et ikka on meelelahutuskohtades alkoholi pruugitud ja ka vanasti leidus ärplejaid, kes n.ö üksikute tõrvatilkadena üldise meepoti (õhtu) ära rikkusid. Aga tänapäeva noorte seas on tunduvalt rohkem agressiivseid ja ülbeid, ennasttäis bossse, kes kohe peavad ennast näitama ja tüli nori-

Nõo Baaris. Baaripidajad Andres Lomp ja Riina Jõgi.

ma. Põlastusväärseks peab ta noorte neidude puhul tantsupõrandal tammumist, sigaret või napsuklaas näpu vahel. Andres Lomp vangutab pead ja ütleb, et mõnel nädalavahetusel on ta isegi imestunud – seekord ei lõhutudki midagi ära! Olgu öeldud, et kõik, mis lõhutakse, tuleb süüdlas- tel endil korvata. Vastasel juhul jääb baariuks selliste vägimeeste ees lihtsalt suletuks. Masendunult kuulan, et Andres Lomp on nädalavahetusel sunnitud WC seintelt ära kruvima vedelseebi- ja paber- käterätihoidjad, et neid mitte kohe ära ei lõhutaks. Ka järgneb igapäevaste baarihooldajate järele suu- pra- hi ja pudelite korjamine vallamaja parklast, sest kõik ülleilne loobitakse autodest lihtsalt välja. Väga kurvastav juhtum oli paar nädalat tagasi ühe ülbe dziibi-seltskonnaga Elvast, kes rallis mööda haljasa- ja sõitis üle roosipeenarde.

Baaripidajatel on leping turva- firmaga Falck ja nende meeste abi on ainult nupuvajutuse kaugusel. Ka kohalikud politseinikud organiseerivad regulaarselt reide ja püüavad olukorda kontrolli all hoida. 2005. aasta jaanuarist on palgatud ka turvamees. Noortel baarikülastajatel on välja kujunenud omapärane tegutemisviis. Auto- parklas autodes istudes juuakse endid vinti ja tullakse siis baari aega viitma. Turvamehel pole neid ukse peal põhjust tagasi saata – purjus nad ju pole. Purjus inimesi kindlasti sisse ei lasta. Ja padujoomist baaris ei võimaldata.

Mida me siin küll arutame – kas baaripidamist või külastajate käitumist, esitan ma meeldetulet-

ma. Põlastusväärseks peab ta noorte neidude puhul tantsupõrandal tammumist, sigaret või napsuklaas näpu vahel. Andres Lomp vangutab pead ja ütleb, et mõnel nädalavahetusel on ta isegi imestunud – seekord ei lõhutudki midagi ära! Olgu öeldud, et kõik, mis lõhutakse, tuleb süüdlas- tel endil korvata. Vastasel juhul jääb baariuks selliste vägimeeste ees lihtsalt suletuks. Masendunult kuulan, et Andres Lomp on nädalavahetusel sunnitud WC seintelt ära kruvima vedelseebi- ja paber- käterätihoidjad, et neid mitte kohe ära ei lõhutaks. Ka järgneb igapäevaste baarihooldajate järele suu- pra- hi ja pudelite korjamine vallamaja parklast, sest kõik ülleilne loobitakse autodest lihtsalt välja. Väga kurvastav juhtum oli paar nädalat tagasi ühe ülbe dziibi-seltskonnaga Elvast, kes rallis mööda haljasa- ja sõitis üle roosipeenarde.

Baaripidajatel on leping turva- firmaga Falck ja nende meeste abi on ainult nupuvajutuse kaugusel. Ka kohalikud politseinikud organiseerivad regulaarselt reide ja püüavad olukorda kontrolli all hoida. 2005. aasta jaanuarist on palgatud ka turvamees. Noortel baarikülastajatel on välja kujunenud omapärane tegutemisviis. Auto- parklas autodes istudes juuakse endid vinti ja tullakse siis baari aega viitma. Turvamehel pole neid ukse peal põhjust tagasi saata – purjus nad ju pole. Purjus inimesi kindlasti sisse ei lasta. Ja padujoomist baaris ei võimaldata.

Mida me siin küll arutame – kas baaripidamist või külastajate käitumist, esitan ma meeldetulet-

MILVI PENSA

Tulge Nõo Ilusalongi head enesetunnet ja päikest püüdma!

Nõo Ilusalong on saanud 3-aastaseks ja Nõo rahvas on meid selle aja jooksul kenasti omaks võtnud. Sellest ka julgus ruume laiendada ja teenuste nimekirja täiendada. Nimelt on juurde tulnud veel üks juuksuri töökoht ning märtsist alates saab ka solaariumi külastada. Solaariumist tahakski põhjalikumalt rääkida.

Kuigi päikesekiirguse kahjulikust toimest on palju räägitud, ei saa inimorganism omelt sellest läbi. Päikesevalgus aitab kaasa luustikule, lihastele, immuun- ja närvisüsteemile olulise vitamiini D3 tekkimisele organismis. Päike käes viibimine parandab organismi vastupanuvõimet ja soodustab hemoglobiini moodustumist, teeb jumekaks ning aitab stressist ja väsimusest jagu saada.

Päevitus on naha värvumine marrasknahas moodustuva pig-

mentaine – melaniini – toimet. See on naha viis ennast päikese- kiirte eest kaitsta. Meie, õrnanahali- sed põhjamaalased, peaksime oma nahka kevadhooajaks ette valmistama, et vältida päikese- põletust. Juba pruuni jume peale saanud naha kaitsevõime on suu- rem. Seejuures pole oluline, kas te- gu on päris päikese või solaariu- miga. Mõlemal juhul on tegu loo- muliku päevitusprotsessiga.

Päikese ihaldatud toimet kõrval ei tohi unustada, et ultraviolettkiirgus on ohu allikas. Melaniin suudab nahka kaitsta vaid teatud piirini. Päevitamisega liialdamine (eriti lapsepõlves) ja UV-kiirguse üledoosid e päikesepõletused teki- tavad nahakahjustusi, raskematel juhtudel nahavähki.

Kuigi solaariumis on UV-kiir- gus päris päikesest intensiivsem, pole põletuste oht suurem, sest

UV-kiirte vahetamine ja päevitamise aeg on paremini kontrollitavad. Esimesed solaariumiseansid peaksid olema lühikesed: 8–10 minutit. Kahe seansi vahele soovitatakse jätta vähemalt 48 tundi. Üldjuhul peaks püsiva tulemuse saavutamiseks läbima solaariumikuuri mitte rohkem kui 5–7 seansiga.

Siinkohal toaksin ära vastu- näidustused solaariumile. **Solaarium ei ole soovitatav** alla 16-aas- tatele, sest nende melanotsüüdid ei toimi veel täiskasvanu- l; paljude tedretähtede ja sünnimärkidega inimestele; teatud retseptiravimite tarvitamise ajal (nt antibiootikumid, stressi- ja diabeediravimid); rasedatele, imetavatele emadele, menstruatsiooni ajal; päikesella- rgi puhul; silmakäe, kuperoosa, ägeda akne ja akutsete põletike- ga; kiiritusravi ja äsjase veenilai- endite ravi puhul; samal päeval pä-

rast naha koorimist või depila- siooni; rasketele südamehaigetele; neerupuudulikkuse korral.

Kui oled otsustanud minna kunstpäikese kätte, peaks kasu- tama ka solaariumikosmeetikat. Sa- geli tehakse viga, arvates, et solaari- umisse sobib sama kreem, mis loodusliku päikese kätte minnes. Paraku päikesekaitsefaktoriga kreem solaariumisse ei kõlba.

Solaariumikosmeetika abil saab tõhustada naha võimet toota melaniini e päevitada. Selle abil moodustub ka ühtlasem päevitus, sest nahk ei tooda kogu kehal pig- menti ühtmoodi. Ka toetub inime- ne lamades päevitades teatud kehapiirkondadele rohkem, mis- tõttu need kohad võivad jääda he- ledamaks. Solaariumikosmeetika aitab seda ära hoida. Arvatakse isegi, et 30% solaariumipäevitu- sest on kreemi töö.

Pärast solaariumi- seanssi mõjub nahale tervistavalt lisaniisu- tus, mida pakuvad solaariumijärgseks kasutamiseks mõeldud tooted, aga ka muud niisutavad kreemid. Kõiki neid tooteid sa- me teile Nõo Ilusalongis pakkuda.

Solaariumis päevitades on tegemist loomuliku päevitus- protsessiga, millega kaasnevad samad ohud ja positiivsed mõjud nagu päikese käes lesides.

MARGIT ZUKKER, kosmeetik

Kosmeetik Margit Zukker Nõo Ilusalongi solaariumis